

GENEL FARMAKOLOJİ

1

Dr. Öğr. Üyesi SEMA KETENCİ¹

FARMAKOLOJİYE GİRİŞ

Farmakoloji:

- Tanım: İlaç (farmakon) bilimi
- İlgili alanı: İlaç-biyolojik sistemlerin etkileşmesinin incelenmesi
- İnceleme: * in vitro (hücre, doku veya organ üzerinde)
- * in vivo (deney hayvanları, insanlar üzerinde)
- İncelemelerin amacı: Hastalıkların tedavisi, tanısı, profilaksisi için hekimin yararlanacağı en uygun kimyasal maddenin saptanması ve ilaç olarak geliştirilmesidir.

Hastalıkların tedavisi en önemli amaçtır. Tedavi hastalığa sebep olan nedeni tamamen ortadan kaldırıyorsa ‘radikal tedavi’ olarak, kısmen baskılayabiliyor ve hastalığın hafifleşmesini ve yavaşlamasını sağlıyorsa ‘palyatif (semptomatik) tedavi’ olarak adlandırılır.

İLAÇ

İlaç, tıpta kullanılan biyolojik olarak aktif olan saf kimyasal maddedir ya da bitkisel, hayvansal kaynaklı olup, standard miktarda aktif madde içeren karışımdır. Saf biyoaktif maddeler ya da karışımlar hastalara olduğu gibi uygulanamazlar. Dozlanmaları ve hastalar tarafından alınmaları güçtür. Bu nedenle farklı sunum şekilleriyle hazırlanırlar.

¹ Dr.Öğretim Üyesi İstanbul Atlas Üniversitesi Tıp Fakültesi Farmakoloji Anabilim dalı

1. Tip I Reaksiyonlar: Anafilaktik Reaksiyonlar

(Ürtiker, astım, şok..) (IgE antikorları görev alır)

2. Tip II Reaksiyonlar: Sitotoksik Reaksiyonlar

(Transplantasyon red reaksiyonları...) (IgG ve IgM antikorları görev alır)

3. Tip III Reaksiyonlar: Toksik immun kompleks çökmesi (Vaskulit, serum hastalığı) (IgG ve IgM antikorları görev alır)**4. Tip IV Reaksiyonlar: Gecikmiş tip hücre aracılı reaksiyonlar (Temas dermatiti, PPD testi) (T lenfositleri görev alır)****4. Dayanısızlık (Aşırı Duyarlık) Reaksiyonları**

Kişide varolan bir hastalık hali nedeniyle, onun ilacın belirli etkilerine normal kişilerden daha fazla duyarlı olması halidir.

- Astımlıların beta- blokörlere duyarlılığı
- Hipertiroidilerin semptomimetiklere duyarlılığı
- Myastenia Gravis'te kürara duyarlılık

5. İdiyosenkrazi ve Genetik Farklılığa Bağlı Reaksiyonlar

“Ne olmadığı bilinen ancak ne olduğu bilinmeyen” ve genetik yatkınlıkla ilişkisi olmayan reaksiyonlara idiyosenkratik reaksiyonlar denir (Praktolol göz-deri-mukoza sendromu).

KAYNAKLAR

1. Family Medicine, Fourth Edition, Robert L. Bratton MD.
2. Pharmacology for the Boards and Wards, Second edition, Carlos Ayala MD.,Brad Spellberg MD.
3. Range and Dale's Pharmacology, Seventh Edition, H.P.Rang, M.M.Dale, J.M.Ritter, R.J. Flower, G.Henderson
4. Basic & Clinical Pharmacology, International Edition, Brtram G. Katzung, Susan B. Masters, Anthony J.Trevor
5. Rasyonel Tedavi Yönünden Tıbbi Farmakoloji, 7. Baskı, Prof.Dr. Oğuz Kayaalp
6. Reçete Yazma Rehberi: www.spgk.saglik.gov.tr
7. Guide to Good Prescribing: www.med.rug.nl/pharma/ggp.html